

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

VI. Vt fidei esset locus, non semper claras & distinctas esse Prophetias oportuit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

res Christi gestas, non aliter in Veteris Testamenti libris predictas reperiri, quam in Homero aut Virgilio, ex quorum libris *ἰστορικῶν*, & Probæ Falconiæ Centones confuti sunt, dignum eorum inscitia est, quibus Centonum concinnandorum ars parum perspecta est. Animadvertas siquidem constare illos locutionibus Homericis & Virgilianis, non vero sententiis. Quemadmodum enim scriptio quævis iis constat elementis, quæ in indice literarum, quem Alphabetum appellant, singula reperias; iis vero dictionibus, quæ in Lexico: ita Centones illi ejusmodi confarinati sunt locutionibus, quæ ex Homero & Virgilio in tanta narrationum varietate facile colligas. Verum totam aliquam narratiunculam comprehensionem haudquaquam ex iis transferre queas: imo vero id vetat lex Centonum, quæ duos ad summum versus simul transferri patitur. Multum vero discrepat ea prædictionum colligendarum ratio, quæ non verba tantum, aut enuntiationes, sed certæ alicujus & definitæ sententiæ circumscriptionem, & singulare ac notis suis distinctum pronuntiatum continent; suisque personis, vel locis, vel temporibus adstrictæ sunt & adjunctæ; nec in alium, aliumve sensum conferri queunt, itidem ut Centones. Uno verbo dicam: longe aliud est, vestimenta tantum, quæ locutionum instar sunt, subministrare, quod Homerus & Virgilius Centonum confarinatoribus faciunt; aliud cum vestimentis corpus ipsum exhibere, quod Prophetarum proprium est.

VI. Hoc si fieret, quod postulant Adversarii, nullique proferrentur Christi Jesu typi, nullæ ipsius prænuntia Prophetiæ, nisi totius contextus, præcedentiumque ac sequentium confessione roboratæ; si perpetua orationis serie, & apertissimis verbis, nulla rerum aliarum permissione confusis, Christum Prophetæ prædixissent, jam utique non Prophetiæ essent, sed historiæ; nec quicquam relictum esset piorum fidei; jam, ut verbis utar Apostoli, *exinanita esset fides*. Est enim fides sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium. Juxta fidem, inquit ille quoque, in eadem Epistola ad Ebræos, *defuncti sunt omnes isti non acceptis repromissionibus, sed à longe eas aspicientes & salutantes*. Hinc David ignorantia suæ sibi conscius, & obscuritatis qua obseptum animum suum sentiebat, Deum his verbis interpellat: *Emitte lucem tuam & veritatem tuam; ipsa me deduxerunt & adduxerunt in montem sanctum tuum & in tabernacula tua; & introibo ad altare Dei*. Memorabile & illud Habacuci Prophetæ: *Et respondit mihi Dominus, & dixit, Scribe visum, & explana eum super tabulas, ut percurrat qui legerit eum: quia adhuc visus procal, & apparebit in finem, & non mentietur: si moram fecerit, expecta illum, quia veniens veniet, & non tardabit. Ecce qui credulus est, non erit vestra anima ejus in semetipso; justus autem in fide sua vivet*. Ergo Prophetis res eminus fuerant ostentatæ, nondum clare apparuerant. Huc spectat sigillis septem signatum sacrum illud volumen, Johanni visum, quod solus Leo de tribu Juda aperire potuit. Nempe his promissionum & prædictionum involucris fidem sanctorum hominum exercebat Deus, per quam potissimum beneficis ab eo ornari promeriti sunt. *Credidit Abram Deo, ait Moyses, & reputatum est illi ad justitiam*. Quod sane parendo duntaxat Legi, neutiquam fuisset consecutus. *Non enim per Legem promissio Abrahe, aut semini ejus, ut heres esset mundi, sed per justitiam fidei*. Quantum igitur apud Deum valuerit Patriarcharum & Prophetarum fides, Ebræis Apostolus fuse exposuit. At fidei, cui tantum tribuebat Deus, locum relinquere oportebat; nullus autem fuisset relictus, nisi res futuras velut per nebulam, obscuras, hiulcas, & imperfectas Deus Prophetis, Prophetæ hominibus præmonstrassent. Nam cum triplici modo res attingere soleamus, vel per sensum, vel per intellectum, vel per voluntatem, majorem esse animadvertimus intellectus amplitudinem & capacitatem quam sensuum; majorem item voluntatis quam intellectus. Unde sequitur majorem inesse nobis ad intelligendum facultatem, quam ad sentiendum; majorem item ad volendum, optandum, & amandum, quam ad intelligendum. Quamobrem Deus magis à nobis amari vult, quam cognosci; magis item cognosci, quam sentiri. Perfecte enim amari vult, aliqua tantum ex parte cognosci, nullo modo sentiri. Hinc illud Moysi à Christo iteratum: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua*. Hoc est maximum & primum mandatum. De cognitione Dei sic Paulus ad Corinthios: *Videmus nunc per speculum & in enigmate, tunc autem facie ad faciem: nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam, sicut & cognitus sum*. Idem sibi volebat David, cum de Deo diceret: *Et posuit tenebras latibulum suum; & alibi: Nubes & caligo in circuitu ejus*. Et Isaias: *Vere tu es Deus absconditus*. De sensibus vero sic Paulus ad Philipenses: *Pax Dei, quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra, & intelligentias vestras in Christo Jesu*. Optat pacem Dei, quæ supra corporeos sensus posita est, eorumque effugit captum, intellectus eorum & voluntates custodire. Idem ad Timotheum: *Qui solus habet immortalitatem, & lucem inaccessibilem; quem nullus hominum vidit, sed nec videra*

quid Prophetiarum collectiones à Centonibus differrent.

Ut fidei esset locus, non semper clara & distincta esse Prophetias oportuit.

Rom. 4. 14. Ebr. 11. 1.

Ebr. 11. 13.

Psal. 42. 3.

Habac. 2. 2. 1.

Apoc. 5. 1. 5.

Gen. 15. 6.

Rom. 4. 13.

Ebr. 11.

Deut. 6. 5.

Math. 22. 37.

Luc. 10. 27.

1. Cor. 12. 13.

Psal. 17. 12.

Psal. 76. 2.

Isa. 45. 15.

Philipp. 4. 7.

1. Tim. 6. 16.

PROPOSITIO IX.

634

Exod. 33. 20. *potest. Deus ipse Moysi præcisè edixit: Non poteris videre faciem meam: non enim vi-*
 Joh. 1. 18. *debit me homo & viuet. Quo respiciebat Johannes, cum diceret: Deum nemo vidit un-*
 1. Joh. 4. 12. *quam. Hinc Petro gratulatur Christus, quod ea de se crederet, quæ ipsi caro*
 Matth. 16. 17. *& sanguis non revelassent. Hinc spiritum proutum esse sciscit, carnem vero infir-*
 Matth. 26. 41. *mam. Paulus quoque docet prudentiam carnis, mortem esse; prudentiam autem spiri-*
 Rom. 8. 6, 7, 8. *tus, vitam & pacem. Quod & pluribus locis inculcat. Cum igitur perfectam sui co-*
 gnitionem nobis Deus impertiri nolit, quamdiu corporeis hinc vinculis constricti te-
 nemur, suæ omniopias signa & indicia sic temperavit, ut in crepera luce ambulantes
 errabunda vestigia fidei ductu regeremus. Dum sumus in corpore, inquit Apostolus,
 2. Cor. 5. 6. *peregrinamur à Domino: per fidem enim ambulamus, & non per speciem. Juxta hanc fa-*
 cultatum nostrarum distinctionem, triplex hominum genus agnovisse r. or vetustos
 Ecclesiæ Patres, *σάρκινον*, sive *χρυσόν*, quasi carnos, seu terrenos dicas, qui rebus sen-
 sibilibus dediti sunt; *ζωικόν*, animalium, quorum omne est in animis ad Dei co-
 gnitionem attollendis studium; *πνευματικόν*, spirituum, quorum eximius est in
 Deum amor, ac pietas singularis. In his defectum intellectus fides sarcit; & Prophe-
 tiarum mystera, ad quæ mens humana caligat, fides irretortis oculis intuetur. Has
 quippe ambages iis extricaturum se promisit Deus, quorum dedita sibi mens esset,
 Matth. 11. 25. *quique rectis studiis veritatem lectarentur. Confiteor tibi, Pater, Domine cali & terre,*
inquit Christus, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis.
 Ita, Pater, quoniam sic fuit placitum ante te. Quibus adsonant ista Pauli ad Corinthios:
 1. Cor. 2. 6, & *Sapientiam autem loquimur inter perfectos, sapientiam vero non hujus seculi, neque princi-*
 seq. *pum hujus seculi, qui destruntur: sed loquimur Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita*
est, quam prædestinavit Deus ante secula, in gloriam nostram, quam nemo principum hu-
jus seculi cognovit: si enim cognovissent, nunquam gloria Domini crucifixissent. Sed sicut
scriptum est, Quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit,
 2. Cor. 4. 1, 4. *quæ preparavit Deus iis qui diligunt illum; nobis autem revelavit Deus per Spiritum suum.*
 Spiritus enim omnia scrutatur, etiam profunda Dei: & in sequenti Epistola: *Quod si*
 etiam opertum est Evangelium nostrum, in iis qui percunt est opertum: in quibus Deus hu-
 jus seculi excæcavit mentes infidelium, ut non fulgeat illis illuminatio Evangelii gloria Chri-
 Math. 13. 1. *sti, qui est imago Dei. Rursum ait Jesus Discipulis: Vobis datum est nisse mysteria regni*
caelorum: illis autem non est datum; qui nempe superbis & elatis animis imbecillitatis
humanae parum memores insolescerent. Stuporem quippe ipsis & tenebras offundit
 Deus, ut quæ occurrunt in oculos, ne ea quidem videre possint. Quem in numerum
 Is. 29. 10, & *Israëlitæ retulit Isaias, sic eos disertis verbis inceffens: Misceit vobis Dominus spiri-*
 seq. *tum soporis, claudet oculos vestros; Prophetas, & principes vestros, qui vident visiones,*
operiet. Et erit vobis visio omnium, sicut verba libri signati, quem cum dederint scienti
 Dan. 12. 4, 9. *litteras, dicent, Lege istum: & respondebit, Non possum; signatus est enim. Et dabitur liber*
nescienti, diciturque ei, Lege; & respondebit, Nescio litteras. Par est istorum hæc apud
 Amos. 5. 18, 19. *Danielem sententia: Tu autem, Daniel, claudes sermones, & signa libri usque ad tempus*
præfinitum tempus. Nec aliud sibi volebat Amos, cum diceret: Væ desiderantibus diem
 2. Cor. 3. 15, & *Domini: ad quid eam vobis? dies Domini ista; tenebra, & non lux. Numquid tenebra*
 seq. *dies Domini, & non lux? caligo, & non splendor in ea? Idem etiam significabat vela-*
 men, quo faciem obnupsit Moyses, cum de Monte descenderet. Moyses, inquit Paulus,
 ponebat velamen super faciem suam, ut non intenderent filii Israël in faciem ejus quod eva-
 cuatur, sed obtusi sunt sensus eorum: usque in hodiernum enim diem idipsum velamen in
 lectione Veteris Testamenti manet non revelatum, quoniam in Christo evacuatur; sed usque
 in hodiernum diem, cum legitur Moyses, velamen positum est super cor eorum. Cum autem
 conversus fuerit ad Dominum, auferetur velamen. Hoc autem velum oculis suis obdu-
 ctum esse ne recentiores quidem Judæi insitiantur, olimque sibi ab hominibus qui-
 busdam detractum iri fatentur; tum videlicet, cum ab iis Scripturæ intelligendæ
 modum rationemque condiscant. Nempe respiciunt ad hoc effatum Isaiæ: *Et præci-*
 Is. 15. 7. *pitabit (Dominus) in monte isto faciem vinculi colligati super omnes populos, & telam*
quam orditus est super omnes nationes. Quam prædictionem ad Christum pertinere se-
quentia manifesto indicant, & Ebraei ipsi fatentur. Porro non omnes prædictiones
involucris obsepfit Deus, sed Prophetas quandoque claris, apertisque verbis oracula
sua pandere jussit; eaque præsertim quæ ad morum emendationem, vel ad instan-
tium malorum cautionem, aut emolumentum denique eorum conducerent, quos
præsentibus auxiliis Deus prosequi vellet: alias vero Prophetias, quibus graviora, &
supra plebis captum posita inessent mysteria, intra quasdam obscuritatis latebras re-
clusit; ad excitanda videlicet piorum hominum studia, & profani vulgi obtutus arcendos.

Origen. libr. 7. *οὐ μὲρ δὲ αὐτῶν ἐστὶν ἡ ἀποκάλυψις τῆς αἰούρας χηρίσμου, καὶ συμβαλλόμενα τῆ ἱε-*

ἔδειν ἐπιπροσέει, ἡμεῖς πάντες ὑπερέβαλον, καὶ τὸ βάλμα τῆ δεῖ, εἰρήκων. ὅσα δὲ contr. Celf.
 μουσικώτερον ἢν, καὶ ἐποπτικώτερον, καὶ ἐχρόμα θεωρίας τὸ ὑπὲρ πλὴν πᾶνδμον ἀκοῆν, αὐτὰ
 δὲ ἀειψύτατον, καὶ ἀλλήροειών, καὶ ἦν κελουμένων σκοπιῶν λογῶν, ἔπει ὀνομαζομένων ὡσα-
 ἔολων ἢ παρομιῶν, ἀπερὶ ἡν ὁ μὴ φουροποιοῦντες, ἀλλὰ πάντα πόρον ὑπὲρ ἀρε-
 τῆς ἔ ἀληθείας ἀναδεδρόμους, ἡξέλασαντες ἕνεκται, καὶ ἕνεκται, ὡς λέγει, οἰκονομῆ-
 σασιν. Propheta igitur quaecumque auditoribus nihil cognitiu jam inde esse poterant, & mo-
 ribus emendandis opportuna, nulla adhibita occultatione, Deo sic volente, prolocuti sunt. Que-
 cumque vero secretiora erant, ac iis tantum tradi digna, quibus intima patebant mysteria,
 hęc per obscuros sermones, per enigmata & allegorias, per parabolas & parantias explicarunt;
 ut qui labori suo non parcerent, sed pro virtute & veritate operam omnem subire essent
 parati, disquisitione adhibita illarum assueverentur intellectum; coque reperto, quemadmodum
 ratio postulat, uerentur. Verba sunt Origenis aduersus Celsum disputantis.

VII. Animadvertendum præterea est Prophetiarum quasdam unicam admittere *Triplex oc-
 interpretationem, quæ Christum mere respiciat; cuiusmodi ea est quæ habetur in curr. & prophe-
 nono Danielis, quæque venturi Messia tempus definit: quasdam vero duplici inter- trarum genus
 pretatione gaudere, alia κατὰ λέξιν, alia κατὰ ἄλμα: sive, ut Rabbinice loquar, alia in Libris sa-
 πτωτικῶν, juxta sonum suum, hoc est, literæ suæ sensum; alia כּוּרְשׁוּ עַל, juxta sen- cris: primum
 sum suum allegoricum; sive, ut Origenice, κατὰ τὸ ῥητόν, alia κατὰ διανοίαν; ha- quod Christi
 rum autem duplex esse genus, cum alia recta referantur ad Christum, ad alia vero mere respicit;
 oblique; alia contra allegorice pertineant ad Christum, juxta obviam vero & Christum re-
 simplicem significationem alio spectent. Prioris generis ea est, quæ habetur in spicit κατὰ λέ-
 vicessimo primo Psalmo, quamque adnotarunt Evangelistæ: Diviserunt sibi vestimenta ξιν, alia κατὰ
 mea, & super vestem meam miserunt sortem: hoc enim revera & κατὰ λέξιν Christo con- ἄλμα; tertiū
 tigit, Davidi vero oblique. Alterius generis hoc exemplum suppeditat idem Psalmus: quod Christi
 Narrabo nomen tuum fratribus meis, in medio Ecclesia laudabo te; quæ de se quidem κατὰ ἄλμα,
 David κατὰ λέξιν, de Christo vero κατὰ ἄλμα prædixit. Quanquam & κατὰ λέξιν potest alia κατὰ λέξιν.
 in Christum congruere. Postremo huic generi duplex inest futurorum indicium, ut Orig. libr. 7.
 recte à Grotio observatum est: bis, inquam, vaticinia hæc rem præsignificant; primum contr. Celf.
 primum quidem, cum ipsum editur oraculum, secundo, cum in eo exitum habet, quem Grot in Matth.
 directe spectavit. Exemplo erit mox allatum Nathanis vaticinium, quo Davidem 1. 22.
 Deus sic compellat: Suscitabo semen tuum post te, quod egredietur de utero tuo, & firmabo 2. Reg. 7. 12.
 regnum ejus; ipse adificabit domum nomini meo. Cum ea enim ad Salomonem directo,
 oblique ad Christum spectent; & per verba hæc Christus primum prædictus est,
 tum cum vaticinium ipsum edidit Nathan, iterum quoque prædictus est Christus,
 per typum, cum ortus est Salomon, ad quem directo spectaverat Nathanis oraculum,
 quemque Christi figuram gerere ostendimus, & cum Templum construxit, quod Ec-
 clesie à Christo ædificata imago fuit. Sed de hoc prædictorum genere, quæ sunt
 per figuras, jam supra egimus: quod attinet ad ea quæ fiunt per verba, triplicem
 his, totique adeo Scripturæ, inesse sensum docuit Origenes, ut in Origenianis nostris
 observavimus, triplexque proinde ejus interpretandi genus agnovit, & quod literæ
 adhæret, & quod ἄλμα persequitur, & quod utrumque. Sed verba ipsa egregii
 Doctõris afferre satius est: ostendimus, ut opinor, auctoritate Scripturæ divinæ, ex iis quæ
 in Lege scripta sunt, aliqua penitus refugienda esse & cavenda, ne secundum literam ab Evan- Orig. Homil.
 gelii Discipulis observentur; (nempe ea quæ Christum κατὰ ἄλμα, alia vero κατὰ λέξιν 11. in Num.
 respiciunt, in quibus cavendum omnino est, ne ita inhæreamus literæ, ut latentem figu-
 ram omittamus, tum enim vere litera occidit; de quo genere sic idem in primo capite
 Philocaliæ: ἀλλ' ἐπεὶ εἰσι πνευ ματικῶν ἰδαμῶς ἐχουσαι, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς δείξο-
 μεν, ἐστὶν ὅπου οἰονεὶ πλὴν ἡυχλῶ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ῥεαφῆς μόνυ δεῖ ζητεῖν. Sed quoniam sunt qua-
 dam Scripturæ, quæ nihil habent corporeum, ut deinceps ostendemus, animam tantum & spiri-
 tum nonnumquam querere oportet. Nempe id sibi vult, Scripturis hujusmodi vel corpo-
 reum nihil inesse, sensum videlicet nullum κατὰ λέξιν, vel si quis insit, levem eum esse,
 momenti nullius, ac pro nihilo ducendum.) quedam vero, ut scripta sunt, obtinenda;
 (ea videlicet quæ mere ad Christum pertinent,) alia autem habere quidem secundum
 literam veritatem sui recipere tamen utiliter & necessario etiam allegoricum sensum. (ni-
 mirum quæ ad Christum spectant κατὰ λέξιν, ad alia vero κατὰ ἄλμα.) Triplicem hunc
 sensum distinguere videtur Josephus in Antiquitatum suarum Proœmio, cum Legem
 à Mose sic conscriptam esse docet, τὰ μὲν ἀνεπιγράμμιον τὸ νομοθετικὸν ἀξίως, τὰ δὲ ἀλλη-
 γορικῶς κατὰ σημνολίαν, ὅσα δὲ εἰς εὐδαίνας λέγαδαι συνέπεσαν, αὐτὰ ῥητῶς ἐμπασιβόσθη.
 Hæc quidem enigmatis, uti par est, involvente Legislatore; alia exponente allegorice cum
 dignitate; quæcumque vero directe proponere utile fuit, ea plane & discrete explicante. Quo-
 rum omnium causas privatim exponere sibi Josephus proposuerat.*

dim
 dicit
 pu
 cito
 ro infir
 a sui co
 struere
 bulant
 postulat
 hanc fa
 ventur
 edunt
 Dei ca
 us est in
 Prophe
 tur. Hat
 ens ellat
 e terra
 a parabo
 comitatio
 que pini
 e. aliquid
 incipit
 t. Sed iur
 asilia
 itam sum
 e. Quis
 e. Deo
 gloria
 Chris
 tiferi
 abecollat
 as ostendit
 i. numerum
 minas spii
 nt exijmo,
 eriat pini
 daktor liber
 n hac apud
 ne ad tempu
 ver, apud ad
 eritibus dicit
 quid tenet
 cabat reli
 quait Paulu
 us quædæ
 velamen in
 or; sed ipse
 Com anm
 i suis obdi
 inibus qn
 ntellegente
 e: Ex ppi
 s, & alim
 ertinere le
 traditioes
 tibus covit
 ad instau
 rent, quæ
 graviter, &
 latebras re
 us arceden
 dæpna qd